

Міністерство розвитку
громад та територій України

ЗАГАЛЬНООСВІТНІ ШКОЛИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОСІБНИК
З БУДІВНИЦТВА

Проектний офіс
Мінрегіону

Зміст

Вимоги до ділянки та території.....	03
Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення.....	11
Вимоги до приміщень закладу.....	19
Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі.....	40

Матеріали, наведені в посібнику (за винятком нормативно-правових актів), мають інформаційний характер.

Київ – 2021

Вимоги до ділянки та території

Вимоги до ділянки та території

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Бистрицький ЗЗСО, Житомирська обл. (проект ОДА)

Ділянка

- Пішохідні потоки та автотранспортні шляхи повинні бути розділені.
- До будівлі необхідно передбачити під'їзди для пожежних машин, об'їзд навколо будівлі, а також відкриті ділянки для стоянки автомобілів та іншого транспорту, враховуючи стоянки спецтранспорту для учнів (працівників) з інвалідністю.

Вимоги до ділянки та території

Городницька ЗОШ, Житомирська обл. (проект ОДА)

Луцька ЗОШ № 13, Волинська обл. (проект ОДА)

Благоустрій

- По периметру земельної ділянки слід передбачити захисну зелену смугу (дерева, кущі, газон) завширшки не менше 1,5 м, а з боку вулиць – не менше ніж 3 м.
- Площа озеленення повинна складати 45–50% загальної площі ділянки.
- Високорослі дерева слід висаджувати на відстані не менше ніж 10 м від стін з вікнами навчальних приміщень, чагарники – не менше ніж 5 м.

Вимоги до ділянки та території

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Борбинський НВК, Рівненська обл. (проєкт ОДА)

Функціональні зони

- Навчальна;
- Фізкультурно-спортивна;
- Відпочинку;
- Господарська.

Вимоги до ділянки та території

Борбинський НВК, Рівненська обл. (проект ОДА)

Чабанівська ЗОШ, Київська обл. (проект ОДА)

Навчальна зона

Навчальна зона включає навчальні корпуси та територію, що прилягає до них.

Вимоги до ділянки та території

Борбинський НВК, Рівненська обл. (проект ОДА)

Кам'яницька ЗОШ №1, Закарпатська обл. (проект ОДА)

Фізкультурно-спортивна зона

- Фізкультурно-спортивна зона включає криті та відкриті спортивні споруди та майданчики. Слід розміщувати суміжно з навчальною зоною, але не з боку вікон приміщень 1–4 класів.

Передбачаються майданчики:

- легкоатлетичні (метання м'яча, стрибків у довжину та висоту);
- гімнастичні;
- для ігор у баскетбол, волейбол, футбол;
- з тренажерним обладнанням;
- для катання на роликах.

Вимоги до ділянки та території

Любарська гімназія №1, Житомирська обл. (проект ОДА)

Бистрицький ЗЗСО, Житомирська обл. (проект ОДА)

Зона відпочинку

Зона відпочинку містить майданчики для активного та спокійного відпочинку.

Вимоги до ділянки та території

Хорошівський ліцей №1, Житомирська обл. (проект ОДА)

Бистрицький ЗЗСО, Житомирська обл. (проект ОДА)

Господарська зона

В господарській зоні розміщуються ремонтні майстерні, склади, гаражі, підсобно-виробничі приміщення, інженерні споруди, навіси, а також заасфальтовані (бетонні) контейнерні майданчики для збирання побутових відходів на відстані не менше 25 м від будівлі закладу освіти.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Мелітопольська ЗОШ №4, Запорізька обл. (проект ОДА)

Гуляйпільська СЗОШ, Запорізька обл. (проект ОДА)

Фасад

- Кольорове оформлення фасадів повинне бути гармонійним та таким що створюватиме візуально позитивне сприйняття будівлі навчального закладу.
- Використання якісних матеріалів для оздоблення фасаду та кольорового оформлення.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Карпівський ліцей, Дніпропетровська обл.

Авдіївська ЗОШ №2, Донецька обл.

Вхідна група

- Проектувати вхідну групу взагалі без порогів, без сходів на рівні бруківки, асфальту, таким чином, щоб запобігти ризику отримання травм учнями/вчителями/персоналом.
- Ганок будівлі закладу освіти повинен мати безпечне неслизьке покриття з рельєфним маркуванням, огороження і зручні поручні вздовж сходів та забезпечувати умови доступності будівлі.
- Майданчик біля сходів має бути огорожений по всьому периметру.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Дніпровська ЗОШ №126

Перещепинський ліцей, Дніпропетровська обл.

Вхідна група

- Висота зовнішніх сходів не вище 0,12 м, ширина — не менше 0,4 м.
- Якщо ширина сходів більше ніж 2,5 м, слід додатково встановити розділові поручні.
- Ширина одного робочого полотна дверей повинна бути не менше 0,9 м.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Маріїнська гімназія №33, м. Дніпро

Гімназія «Успіх», с. Володимирівка, Запорізька обл. (проєкт ОДА)

Вхідна група

- Уквіт зовнішнього пандуса повинен бути не більше 8% (4,9°), ширина в просвіті не менше 1,2 м.
- Пандуси та сходи повинні мати з обох боків поручні на висоті 0,7 м та 0,9 м. Поручень повинен кріпитися знизу, не допускається бокове кріплення.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Новоградівська ЗОШ №7, Донецька обл.

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Безпека та доступність

Поручні та огорожі на поверхах на шляхах евакуації, де розташовані приміщення 1–4 класів повинні відповідати додатковим вимогам:

- висота огорожі сходів 1,5 м із додатковими поручнями на висоті 0,9 м та 0,7 м;
- просвіт між вертикальними елементами сходів – не більше 0,1 м, горизонтальні елементи (крім поручнів) не допускаються.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Кам'яницька ЗОШ, Закарпатська обл. (проект ОДА)

Безпека та доступність

- Будівля закладу повинна бути спроектована та побудована таким чином, щоб запобігти ризику отримання травм учнями/вчителями/персоналом.
- На застлених дверях з обох боків передбачаються захисні ґрати на висоту не менше 1,2 м.

Обов'язкові вимоги загальнодоступності та зовнішнього оформлення

Пашківська ЗОШ, Київська обл.

Новгородівський ОЗЗСО №7, Донецька обл.

Безпека та доступність

При влаштуванні скатних дахів необхідно передбачати засоби сніготанення.

Вимоги до приміщень закладу

Вимоги до приміщень закладу

Малоданилівський ліцей, Харківська обл. (проект ОДА)

Смолінський НВО-ЗОШ, Кіровоградська обл. (проект ОДА)

Організація інклюзивного навчання

- За необхідності у закладах загальної середньої освіти створюються класи з інклюзивним навчанням, де навчаються діти з особливими освітніми потребами, які потребують корекції фізичного та/або інтелектуального розвитку.
- Місця для учнів із особливими освітніми потребами обладнуються відповідно до потреб дитини.

Вимоги до приміщень закладу

Апостолівський ліцей №1, Дніпропетровська обл.

Вознесенська ЗОШ №8, Миколаївська обл.

Санвузли для МГН

- У санітарних вузлах для учнів (окремих для хлопчиків і дівчаток), які розміщуються на кожному поверсі закладу освіти, обов'язково слід встановити спеціально обладнану кабінку для використання її особами з інвалідністю, у тому числі тими, що пересуваються на кріслах колісних, за допомогою милиць чи інших засобів відповідно до чинних будівельних норм.
- В універсальній кабінці слід передбачати унітаз, умивальник, простір для розміщення крісла колісного, а також гачки для одягу, милиць та іншого приладдя. Крім того, там необхідно передбачити можливість встановлення поручнів, штанг, поворотних або відкритих сидінь, дзеркала на відповідній висоті або дзеркала з ухилом для вільного користування учнями з будь-якого рівня.

Вимоги до приміщень закладу

Полтавська спеціалізована школа-інтернат (проект ОДА)

Авдіївська ЗОШ №2, Донецька обл.

Об'ємно-планувальні рішення

Для дітей із порушенням зору, у тому числі зі зниженим зором, необхідно облаштувати пішохідні зони в приміщеннях закладу та на його території контрастними рельєфними лініями.

Вимоги до приміщень закладу

Перещепинський ліцей, Дніпропетровська обл.

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Ліфти та інші види вертикального транспорту

- Відповідно до технологічних вимог у будівлях передбачаються пасажирські, вантажно-пасажирські, службові ліфти, підймальні платформи для учнів з інвалідністю та інші види вертикального транспорту з урахуванням положень, викладених у п. 8.6 ДБН В.2.2-9:2018.
- Спеціальні ліфти для учнів та викладачів, які пересуваються на кріслах колісних, проєктуються в будівлях заввишки у два та більше поверхів.
- У закладах, де передбачене інклюзивне навчання, слід встановлювати ліфти. Замість ліфтів допускається влаштування підймальних платформ, що рухаються вертикально, похило або вздовж сходового маршу.

Вимоги до приміщень закладу

Торецька ЗОШ №6, Донецька обл. (проект ОДА)

Надлиманська ЗОШ, Одеська обл.

Основні групи приміщень

У будівлях закладів освіти передбачаються такі групи приміщень:

- класи;
- навчально-виробничі;
- фізкультурно-спортивні;
- бібліотека;
- клубно-видовищні;
- харчування;
- медичного обслуговування;
- адміністративно-службові;
- допоміжні та підсобні.

Вимоги до приміщень закладу

Хажинська ЗОШ, Житомирська обл. (проект ОДА)

Чабанівська ЗОШ, Київська обл. (проект ОДА)

Навчальні приміщення

- Для поверхні стелі, стін, меблів навчальних приміщень, фізкультурно-спортивних та інших приміщень, які використовуються в освітньому процесі, колір не повинен бути яскравим. Для окремих елементів яскрава кольорова гама допускається.
- Залежно від призначення навчальних приміщень мають використовуватися різні види навчальних меблів: робочі столи учнів (двомісні та одномісні) та стільці зі спинками різних ростових груп, регульовані робочі столи учнів (одномісні та двомісні), регульовані стільці зі спинками, лабораторні столи, дошки, відкриті та закриті шафи, стелажі, вітрини тощо.
- Для учнів краще обирати такі робочі столи та стільці, що запобігають порушенню постави, забезпечують мобільні робочі місця та легко трансформуються для роботи у групах.

Вимоги до приміщень закладу

Горішньошеровецька ЗОШ, Чернівецька обл.

Пісочинський НВК, Харківська обл.

Навчальні приміщення

Площі навчальних приміщень розраховуються з урахуванням їх призначення, наповнюваності груп при різних видах навчальних занять та питомих показників розрахункової площі на 1 учня.

Приміщення	м ²
Класні приміщення при фронтальних формах занять	2,4
При змішаних формах навчання	3,0
Універсальні та спеціалізовані кабінети літератури, географії, математики при фронтальних формах занять	2,4
При змішаних формах навчання	3,0
Лабораторії з природничих наук	2,8
Лінгафонні кабінети	3,0
Кабінети інформатики та обчислювальної техніки	6,0 (4,5–5,0)

Вимоги до приміщень закладу

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Борбинський НВК, Рівненська обл. (проект ОДА)

Фізкультурно-спортивні приміщення

- Сумарну площу фізкультурно-спортивних залів необхідно розраховувати не менше ніж 1 м^2 на 1 учня. Загальний розмір спортзалів має бути не менше ніж $24 \times 12 \text{ м}$, незалежно від кількості учнів.
- Обов'язковою є наочна інформація щодо дотримання в спортивній залі правил техніки безпеки та про режим його прибирання та провітрювання.
- Підлога повинна бути не слизькою та без дефектів.

Вимоги до приміщень закладу

Гостомельська ЗОШ №13, Київська обл. (проект ОДА)

Конятинський ЗЗСО, Чернівецька обл. (проект ОДА)

Бібліотека

Сумарну площу приміщень бібліотеки закладів середньої освіти слід приймати із розрахунку на 1 учня:

- заклади середньої освіти 0,3 м²;
- ліцеї, гімназії 1,0 м².

Вимоги до приміщень закладу

Запорізька ЗОШ №15

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Клубно-видовищні приміщення

Місткість актових залів у закладах освіти повинна складати не менше:

- у початкових школах (1–4 класи) 1/2 контингенту учнів;
- у закладах загальної середньої освіти II-III ступенів (5–12 класи) 1/3 контингенту учнів (в сільських населених пунктах – 1/2 контингенту учнів).

Вимоги до приміщень закладу

Торецька ЗОШ №6, Донецька обл. (проект ОДА)

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Приміщення харчування

- Кількість місць в обідніх залах їдалень визначається із розрахунку 1 місце на 3 учня.
- Площу обіднього залу (без роздавальної) слід приймати на 1 місце не менше ніж 1 м².

Вимоги до приміщень закладу

Новгородівська ОЗЗСО №7, Донецька обл.

Рідківська ЗОШ, Чернівецька обл.

Приміщення харчування

У їдальнях передбачаються:

- умивальники, кількість яких визначається з розрахунку не менше ніж 1 умивальник на 40 місць для закладів середньої освіти;
- електрорушники із розрахунку 1 електрорушник на 3 умивальники.

Вимоги до приміщень закладу

Приватний проєкт

Приватний проєкт

Приміщення медичного обслуговування

У кожному закладі освіти необхідне приміщення медичного обслуговування згідно з таблицею, площі, не менше ніж:

Приміщення	м ²
Терапевтичний кабінет (одна зі сторін має бути не менше 5,8 м для перевірки зору)	16
Кімната психофізичного розвантаження	18
Процедурна	10+8

Вимоги до приміщень закладу

Гімназія А+, м. Київ (приватний проект)

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Адміністративно-службові приміщення

Площі адміністративно-службових приміщень закладів освіти слід приймати не менше ніж:

- приймальня 16 м²;
- викладацька (вчительська) 36 м²;
- навчальна частина 18 м².

Вимоги до приміщень закладу

Зорянський ЗЗСО, Одеська обл. (проект ОДА)

Горішньошеровецька ЗОШ, Чернівецька обл.

Допоміжні та підсобні приміщення

Площі приміщень на 1 місце слід приймати не менше ніж:

- вестибюль 0,25 м²;
- рекреаційні приміщення 0,2 м².

Вимоги до приміщень закладу

Авдіївська ЗОШ №2, Донецька обл.

Нижньосироватська ЗОШ, Сумська обл.

Допоміжні та підсобні приміщення

Для учнів 1–4 класів треба передбачити окремий вхід у будівлю навчального закладу (з вестибюлем та гардеробом).

Вимоги до приміщень закладу

Вінницька ЗОШ «Поділля»

Процівська ЗОШ, Київська обл. (проект ОДА)

Кабінет інформатики

- У навчальних приміщеннях, які призначені для роботи з персональними комп'ютерами, має бути природне та штучне освітлення.
- Поверхня підлоги повинна мати антистатичне покриття та бути зручною для вологого прибирання.

Вимоги до приміщень закладу

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Запорізька ЗОШ №15

Санвузли

- Висота встановлення раковин умивальників над підлогою повинна становити не більше:
1 класи – 0,5 м;
2–4 класи – 0,6 м;
5–12 класи – 0,7 м.
- В туалетних кабінах на відстані 0,1 м від підлоги встановлюють непрозорі двері висотою не менше 1,5 м із замком, що замикається з середини. Кабіни відгороджують одна від іншої непрозорими стінками висотою не менше 1,75 м на відстані 0,1 м від підлоги.
- Санітарні вузли для 1–4 класів повинні бути обладнані дитячими унітазами або чашею Генуя.
- Унітази для учнів 1–4 класів повинні бути відокремлені перегородками-екранами заввишки не менше ніж 1,75 м від підлоги, що не дістають до підлоги 0,1 м. Розмір кабін приймається 0,8*1,0 м. Кабіни повинні мати двері.

Вимоги до приміщень закладу

Підберізьківський НВК, Львівська обл. (проект ОДА)

Ужгородська класична гімназія, Закарпатська обл.

Об'ємно-планувальні рішення

- Тренажерно-гімнастичний, фізкультурно-спортивний зал і універсальний зал для учнів 1–4 класів можуть використовуватись для реабілітаційних занять дітей з інвалідністю або як зал лікувальної фізкультури для дітей усього закладу.
- Плавальні басейни для закладів освіти слід проектувати з розмірами ванни не менше ніж 25 м*8,5 м.

Вимоги до приміщень закладу

Маріупольська ЗОШ №26, Донецька обл.

Мелітопольська ЗОШ №8, Запорізька обл.

Об'ємно-планувальні рішення

У вестибюлях або актових залах треба передбачити функціонування «Зали слави» для додаткової мотивації учнів та організації постійної виставки нагород та досягнень вихованців закладу.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Одеська ЗОШ №41

Корюківська ЗОШ №1, Чернігівська обл.

Термосонація

- Обов'язкова гідроізоляція та утеплення на глибину 0,5 м для будівель без підвалу і на 1,0 м з підвалом.
- Дотримання технологій кріплення мінераловатних плит до фасаду.
- Наявність цокольної планки для захисту утеплювача на фасаді будівлі.
- Обов'язкове утеплення скосів будівлі.
- Повністю виключити можливість утеплення даху рулонним утеплювачем.
- Системи теплоспоживання повинні бути обладнані регуляторами теплового потоку.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Гірківська ЗОШ, Волинська обл.

Озерецька ЗОШ, Рівненська обл.

Вентиляція та опалення

- При проектуванні опалення та вентиляції слід керуватись нормами:
ДБН В.2.2-12;
ДБН В.2.2-16;
ДБН В.2.2-25;
ДБН В.2.5-67.
- Обов'язкове виведення вентиляційних каналів за рівень покрівлі.
- Наявність вентиляції у санвузлах.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Приватний проєкт

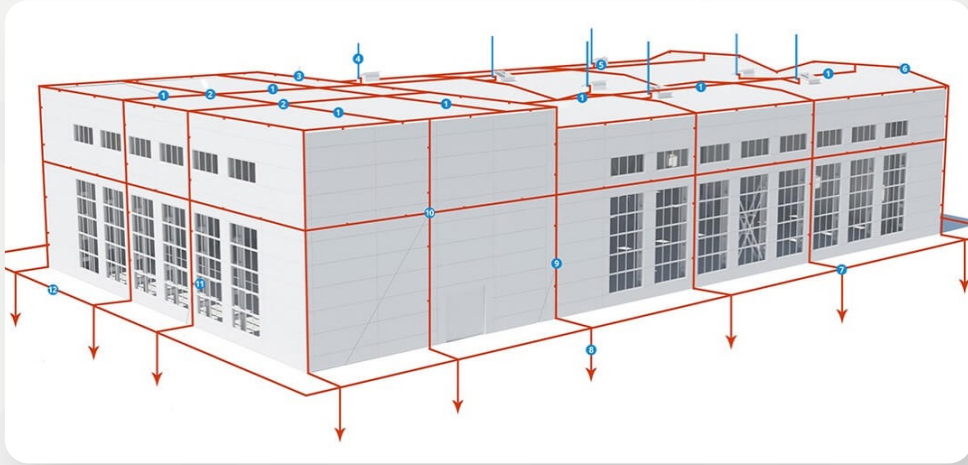
Приватний проєкт

Електричні мережі

- Суворе дотримання норм ДСТУ та ДБН В 2.5-23 щодо якості та вимогам кабельних ліній та систем електропроводки.
- Для електричних кабелів з товщиною перерізу 1,5 мм мінімально дозволений діаметр 1,38 мм.
- Для електричних кабелів з товщиною перерізу 2,5 мм мінімально дозволений діаметр 1,78 мм.
- Кріплення кабельно-провідникової продукції до стін/стель лише пластиковими кріпленнями.
- Обов'язкова наявність в закладі наступних видів освітлення: робоче, аварійне, чергове, евакуаційне, ремонтне.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Зовнішня схема блискавкозахисту

Дубаневицька ЗОШ, Львівська обл.

Блискавкозахист

- Захист від блискавок (система блискавкозахисту — СБЗ) повинен бути виконаний відповідно до вимог:
ДСТУ EN 62305-1:2012;
ДСТУ IEC 62305-2:2012;
ДСТУ EN 62305-3:2012;
ДСТУ EN 62305-4:2012.
- Зовнішня СБЗ призначена для уловлювання прямих розрядів блискавки у будівлю, включаючи розряди у фасад будівлі, і проведення струму блискавки від точки ураження до землі, розосередження цього струму в землі, не викликаючи термічного або механічного пошкодження, а також небезпечного іскріння, яке може стати причиною пожежі чи вибухів.
- Внутрішня СБЗ не повинна допускати виникнення небезпечного іскріння в захищеному приміщенні через струм блискавки, що протікає у внутрішній СБЗ або в інших провідних частинах будівлі.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Лиманський спортивний комплекс, Донецька обл.

Система пожежної сигналізації

Пожежні мережі та евакуаційні шляхи

- Основний та допоміжні входи до будівлі, а також евакуаційні виходи з будівлі слід обладнувати пандусом з уклоном не більше ніж 1:12 або 8%, а за необхідності влаштовують також сходи з уклоном 1:3.
- Обов'язкова наявність робочої пожежної сигналізації та системи сповіщення про пожежу.
- Ширина дверей шляхів евакуації повинна бути не менше 0,9 м в простві.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Святопетрівська ЗОШ, Київська обл. (проект ОДА)

Котелівська гімназія №1, Полтавська обл. (проект ОДА)

Пожежні мережі та евакуаційні шляхи

- Ширина коридорів на поверхах, де знаходяться навчальні приміщення, а також переходів між корпусами має бути не менше ніж 1,4 м.
- Евакуаційні виходи та шляхи евакуації повинні мати позначення з використанням знаків безпеки.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Кам'янський ліцей, Черкаська обл.

Котелевська гімназія №1, Полтавська обл. (проект ОДА)

Санітарно-гігієнічні вимоги

- Меблі в приміщеннях повинні забезпечувати лівостороннє природне освітлення.
- Для обмеження перегріву приміщень необхідно передбачати зовнішні стаціонарні або такі, що трансформуються, протисонцеві пристрої на вікнах, виконані з негорючих матеріалів.

Окремі вимоги до мереж та енергозбереження будівлі

Нижньосироватська ЗОШ, Сумська обл.

Луківська ЗОШ, Волинська обл.

Відстані між обладнанням і вимоги щодо умов видимості у класах:

- між учнівськими столами в ряді 50 см;
- між рядами одномісних учнівських столів 50 см;
- між рядами двомісних учнівських столів 60 см;
- від передньої стіни з класною дошкою до передніх двомісних столів 240 см;
- від першого ряду начальних столів до демонстраційного столу 80 см.

Використані матеріали:

ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти»

ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»

ДБН В.2.6-31:2016 «Теплова ізоляція будівель»

ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»

ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги»

ДБН В.2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДСТУ EN IEC 62561-2:2019 «Компоненти системи блискавкозахисту (LPSC). Частина 2. Вимоги до провідників та уземлювальних електродів (EN IEC 62561-2:2018, IDT; IEC 62561-2:2018, IDT)»

ДСТУ 4809:2007 «Ізольовані проводи та кабелі»

ДСТУ EN 60332-2-2:2018 «Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів»

САНІТАРНИЙ РЕГЛАМЕНТ для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом МОЗ України від 25.09.2020 №2205

Фото та візуалізація майбутніх проєктів, які реалізуються в межах Програми «Велике будівництво»

Проектна команда:

Антонюк Софія
Ворона Ярина
Лукашук Олексій
Нікітенко Катерина
Павлова Олена
Помян Ян
Турянський Ярослав

